

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku S. F.
przy uczestnictwie Gminy R.
o nabycie służebności gruntowej przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 17 marca 2016 r., sygn. akt I Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy S. F. od postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 17 marca 2016 r., sygn. akt I Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*,

przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.).

Skarżący przedstawiając uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w kontekście zarzucanego naruszenia prawa materialnego oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie wykazał, iż kwestionowane rozstrzygnięcie stanowi efekt ewidentnych błędów w zakresie wykładni prawa i w konsekwencji jest oczywiście nieprawidłowe, jak też, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej. Przede wszystkim zwrócić uwagę należy, iż zarzuty naruszenia art. 292 k.c. w zw. z art. 172 § 1 i 2 k.c. i art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz art. 175 k.c. w zw. z art. 123 § 1 k.c. zostały sformułowane w oderwaniu od poczynionych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych, które przy braku oparcia skargi kasacyjnej na drugiej podstawie (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), są wiążące w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Z ustaleń faktycznych wynika, że nieruchomość, której dotyczy wniosek o stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej do dnia 27 maja 1990 r. stanowiła własność państwową, co z mocy wówczas obowiązującego art. 177 k.c. wykluczało możliwość nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej obciążającej taką nieruchomość. Stosownie bowiem do art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321) mogło nastąpić jedynie skrócenie biegu zasiedzenia o czas prowadzący do tego skutku przed tym, kiedy nie było dopuszczalne nabycie służebności przez zasiedzenie na takiej nieruchomości, ale nie więcej niż o połowę. Zatem w tej sprawie termin zasiedzenia mógł najwcześniej upłynąć z dniem 27 maja 2005 r. Ponadto według ustaleń faktycznych, w czasie biegu zasiedzenia w latach 90-tych ub. wieku Gmina R., która stała się właścicielem przedmiotowej nieruchomości w trybie komunalizacji, dokonała z własnej inicjatywy utwardzenia spornego szlaku drożnego kamieniem na całej jego długości i dotychczas istniejące utwardzenie zostało zasypane, tak samo, jak i mostek (łączy ten szlak drogowy z drogą publiczną) wykonany przez poprzednika wnioskodawcy. Okoliczności te wynikały także z twierdzeń i zeznań wnioskodawcy (k. 64/2 i 162). W konsekwencji,

w czasie biegu zasiedzenia właściciel w sposób istotny przerobił trwałe i widoczne urządzenie w rozumieniu art. 292 k.c., wykonane przez posiadacza służebności gruntowej oraz jego poprzednika. W ten sposób uczestniczka - Gmina R. wykonując uprawnienia właścicielskie (art. 140 k.c.), a także obowiązki w stosunku do wspólnoty samorządowej na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 maja 1990 r. o samorządzie gminnym (j. t. Dz. U. 2016, poz. 446, ze zm.) doprowadziła do przerwania biegu zasiedzenia służebności gruntowej.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Skarżący upatrywał istotnego zagadnienia, w tym, że wykonanie przez niego lub jego poprzednika prawnego trwałego i widocznego urządzenia, o jakim mowa w art. 292 k.c., a następnie ulepszenie tego urządzenia przez właściciela nieruchomości, nie wyklucza możliwości stwierdzenia na rzecz wnioskodawcy zasiedzenia służebności gruntowej, oraz że czynność faktyczna w postaci ulepszenia pierwotnego trwałego i widocznego urządzenia w rozumieniu art. 292 k.c., nie przerywa biegu zasiedzenia niezbędnego do uzyskania stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej.

Przedstawione przez wnioskodawcę zagadnienie prawne nie przystaje do wiążącego Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym stanu faktycznego ustalonego przez Sąd drugiej instancji. Mianowicie po wysypaniu kamieniem przez uczestniczkę posiadanego przez wnioskodawcę szlaku drożnego i zasypaniu przez nią mostka łączącego ten szlak z drogą publiczną, zniweczona została przesłanka korzystania przez wnioskodawcę z widocznego i trwałego urządzenia

wykonanego wcześniej przez niego i jego poprzednika. W istocie działania Gminy jako właścicielki nieruchomości doprowadziły do powstania innego trwałego i widocznego urządzenia. Tym samym wnioskodawca przestał korzystać z dotychczasowego urządzenia, które utraciło przymiot trwałości, a przede wszystkim przestało być widoczne. Cechy urządzenia służącego do wykonywania posiadania służebności drogowej w postaci trwałości i jego widoczności muszą na gruncie przepisu art. 292 k.c. występować kumulatywnie.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2015, poz. 1804, ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2016, poz. 1667).

jw